

Кулай Наталія Іванівна,
викладач внутрішньої медицини,
Полтавський базовий
медичний фаховий коледж,
м. Полтава

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

У сучасній освіті поліпшення якості підготовки спеціалістів може бути забезпечене не тільки суттєвим удосконаленням методів навчання (застосуванням інтерактивних технологій, комп'ютеризації навчального процесу, впровадженням новітніх досягнень педагогіки), але і надійним зворотнім зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу та практичну діяльність студентів. Контроль цієї діяльності, тобто контроль якості результатів навчання, – повинен бути однією з найважливіших проблем методичного характеру для викладачів. Саме тому посилення уваги до проблеми контролю занять викликане не тільки бажанням визначити ступінь підготовленості студентів, рівень якості викладання, але і потребою удосконалити всю систему навчання.

Для сучасного викладача неприпустимо бути байдужим до якості своєї роботи, до того, як прочитані лекції і проведені практичні чи лабораторні заняття відклалися у пам'яті студента. На жаль, багато педагогів цікавить тільки сам факт проведення контролю, а не перевірка власного досвіду та методики викладання, спроможності ефективно впливати на формування знань, вмінь, навичок, а також розвиток творчих здібностей студентів. Я вважаю, що контроль знань повинен бути ще однією можливістю удосконалювати форми, методи і засоби власної педагогічної майстерності.

При викладанні предмету "Внутрішня медицина" у коледжі розрізняємо попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Він проводиться на початку заняття, щоб виявити базовий рівень знань студентів.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальний матеріал. Також поточний контроль має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання.

Якщо поточний контроль проводимо лише з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у предметі, то рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Відповідно змінюється методика контролю, від студентів можна вимагати самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими розділами курсу.

Рубіжний контроль може проводитися усно й письмово, у вигляді контрольної роботи, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль являє собою залік студентів з метою оцінки їх знань і навичок у відповідності до моделі молодшого спеціаліста.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на практичних заняттях, у позааудиторний час, на консультаціях, заліках і іспитах.

Контроль знань із внутрішньої медицини мною проводиться системно, при цьому враховуються не тільки зовнішній зворотній зв'язок – викладач – студент, а й внутрішній зворотній зв'язок – самоконтроль. Тому що саме самоконтроль сприяє формуванню в студентах активності та відповідальності.

Моя система контролю виконує декілька функцій:

- навчальну, яка полягає у тому, щоб під час контролю за успішністю розширювалися, поглиблювалися і удосконалювалися знання, уміння та навички студентів, а також формувалася стійкий інтерес до вивчення хімії;

- виховну, яка передбачає, що контроль знань має зворотний зв'язок, який показує і студентам і викладачу ефективність їхньої роботи;
- контролюючу, яка дає змогу стежити за процесом і результатами навчальної діяльності;
- організуючу, яка полягає у організації навчального процесу в цілому та сприяє формуванню режиму самостійної роботи студентів;
- розвивальну, яка виявляється у тому, що під час контролю вдосконалюються психічні процеси та особисті можливості: увага, пам'ять, уява, мислення і т. ін.

Контроль на лекції я проводжу як вибіркоче усне опитування студентів або з застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом, особливо за розділами курсу, які необхідні для зрозуміння теми лекції, що читається, або ж для встановлення ступеня засвоєння матеріалу прочитаної лекції (проводиться за звичай у кінці першої або на початку другої години лекції).

Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з наступним роз'ясненням їх. Контроль на лекції не має віднімати багато часу.

Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

- вибіркоче усне опитування перед початком занять;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.;
- фронтальна перевірка виконання домашніх завдань;
- виклик до дошки окремих студентів для самостійного розв'язування задач, письмові відповіді на окремі запитання
- оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.;
- письмова (до 45 хв.) контрольна робота.

Контрольні запитання поділяються на:

- а) тестові завдання – вибрати вірні відповіді;
- б) проблемні – створення ситуацій проблемного характеру;
- в) питання-репліки – виявити причинно-наслідкові зв'язки;
- г) ситуаційні завдання – визначити відповідь згідно певної ситуації;
- д) інтерактивні завдання вікторинного та ігрового характеру.

Під час контролю знань та умінь студентів дотримуюсь таких вимог:

- індивідуальний характер контролю;
- своєчасність та систематичність контролю;
- об'єктивність та справедливість оцінювання;

- врахування вікових особливостей студентів;
- обґрунтоване та аргументоване оцінювання робіт та відповідей;
- урізноманітнення форм та видів контролю.

Контроль у позааудиторний час:

- Перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних робіт, творчих проектів і контрольних робіт. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, вміння працювати зі спеціальною літературою, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків.
- Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури.
- Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється.
- Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.
- Проведення навчальних конкурсів і олімпіад на кращого знавця предмета, кращого зі спеціальності, краще виконання лабораторних, практичних, особливо навчально-дослідних робіт (проектів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернілевський Д. В., Томчук М. І. Педагогіка та психологія вищої школи// Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Вінниця: Вінницький соціально-економічний інститут Університету "Україна", 2006.
2. Ягупов В. В. Педагогіка: Навч. Посібник. -К.: Либідь, 2002.
3. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное образование. Под ред. Крышовой Н. Б. М., 1995.
4. Удалова О. Ю., Ївженко Ю. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах модернізації освітнього процесу. Формування компетентного фахівця в інноваційному освітньому середовищі України: Збірник матеріалів конференції, 2021. С.73-75